

2025-02-20
S2022/04551 (delvis)
S2024/01309 (delvis)
S2025/00313 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att betala ut medel för fortsatta förberedelser för ett stegvist införande av NAT-tester i Sverige

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut medel för arbete med säkrare screening av blodgivare genom fortsatta förberedelser för ett stegvist införande av NAT (Nucleid Acid Testing) som kompletterande smittscreening av samtliga blodgivare i Sverige.

Socialstyrelsen ska betala ut 31 000 000 kronor till Region Skåne för det fortsatta arbetet med att implementera NAT för smittscreening av blodgivare. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Socialstyrelsen enligt närmare anvisningar från Socialstyrelsen. Medlen ska användas 2025 för det fortsatta arbetet med att implementera NAT för smittscreening av blodgivare. Arbetet med att stegvis implementera NAT bör också utvidgas till att omfatta övriga regioner i den södra sjukvårdsregionen, samt inkludera möjliga lösningar för logistik/transport och IT. Resultatet av arbetet ska redovisas till Socialstyrelsen senast den 31 mars 2026.

Socialstyrelsen ska betala ut 5 miljoner kronor till Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för samordning och stöd till regionerna i förberedelsearbetet. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Socialstyrelsen enligt närmare anvisningar från Socialstyrelsen. Medlen ska användas 2025 för samordning och stöd till regionerna i förberedelsearbetet. Det innebär exempelvis samordning och stöd kopplat till att förbereda anpassningar av logistik, processer och IT-system mellan regioner. Det bör även omfatta förberedelser för regiongemensamma upphandlingar av utrustning och reagens. Resultatet av arbetet ska redovisas till Socialstyrelsen senast den 31 mars 2026.

Socialstyrelsen ska fortsätta arbetet med att stödja Region Skåne och närliggande regioner vid implementeringen av NAT. Socialstyrelsen ska också bistå arbetet med ett nationellt perspektiv i syfte att möjliggöra ett nationellt införande av NAT på ett kostnadseffektivt sätt oberoende av organisationsform för blodverksamheterna. Förberedelsearbetet ska fortsätta sin utgångspunkt i Socialstyrelsens rapport Uppdrag att utreda möjligheterna för ett införande av NAT-tester för screening av blodgivare i Sverige (S2021/02614).

Socialstyrelsen ska också fortsätta arbetet med att se över myndighetens föreskrifter om blodverksamhet (SOSFS 2009:28) i syfte att möjliggöra ett införande av NAT.

Socialstyrelsen ska senast den 15 juni 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Av en separat ekonomisk redovisning ska det framgå hur SKR och Region Skåne har använt statsbidraget enligt villkoren för uppdraget.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda 41 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor för eget arbete. Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård anslagsposten 1 Del till Kammarkollegiet. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

I regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030 (totalförsvarspropositionen) konstateras att tillgången på blod är av stor betydelse för hälso- och sjukvården, särskilt vid händelser med många svårt skadade. Regeringen bedömer att arbetet med att stärka försörjningen av blod och blodkomponenter behöver fortsätta (prop. 2024/25:34).

NAT-testning är en känsligare metod än den som används i Sverige i dag och gör att smitta kan upptäckas tidigare, vilket innebär förkortade karenstider. Förkortade karenstider skulle i sin tur kunna leda till ett större antal blodgivare och därmed ett större antal blodtappningar per år.

Försvarsmakten samarbetar med andra länder inom blodförsörjning vid krig och katastrofer via NATO Blood Panel som verkar för ett uniformt militärt blodförsörjningsregelverk. Att Sverige inte har NAT-testning innebär ett problem vid samarbete eftersom blod från Sverige inte lever upp till andra länders krav på smittsäkerhet.

I Socialstyrelsens slutredovisning av uppdraget att ta vidare arbetet med att möjliggöra individbaserad riskbedömning vid blodgivning konstaterar myndigheten att individbaserad riskbedömning av blodgivare är möjlig att införa i Sverige under förutsättning att NAT-test för screening av blodgivare införs (S2024/01680).

Regeringen bedömde mot denna bakgrund att det finns ett behov av att påbörja arbetet med säkrare screening av blodgivare i Sverige genom att påbörja ett stegvist införande av NAT-tester i Sverige.

Regeringen gav den 27 juni 2024 Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut medel för arbete med säkrare screening av blodgivare genom att påbörja förberedelser för ett stegvist införande av NAT-tester i Sverige (S2024/01309). Inom ramen för uppdraget skulle Socialstyrelsen betala ut 20 000 000 kronor till Region Skåne för att påbörja arbetet med att implementera NAT för smittscreening av blodgivare. Socialstyrelsen fick även i uppdrag att betala ut 6 000 000 kronor till SKR för samordning och stöd i förberedelsearbetet och för regionernas arbete med att förbereda för ett stegvist införande av NAT-tester.

På regeringens vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Caroline Nilsson

Kopia till

Kammarkollegiet

Region Skåne

Sveriges Kommuner och Regioner